

Lagutskottets betänkande

1984/85:3

om ändringar i namnlagen

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet tre motioner, 1983/84:607, 1163 och 1532, vari tas upp frågor som rör namnlagen (1982:670). I motion 607 (m) begärs förslag till en ny namnlag. Motionärerna i motion 1163 (c) behandlar spörsmål om förnamn för adoptivbarn, makars byte till nybildat efternamn och det administrativa förfarandet i namnären. Enligt motionärerna bör regeringen låta pröva om det är lämpligt att genomföra smärre ändringar i namnlagen. I motion 1532 (s) yrkas att riksdagen beslutar om sådan ändring i namnlagen att makar som har ingått äktenskap före namnlagens ikraftträdande och där hustrun automatiskt förvärvat mannens namn skall kunna få namngemenskap under hustruns namn som ogift genom anmälan till pastorsämbetet.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionerna 1163 och 1532 från riksskatteverket, patent- och registreringsverket, patentbesvärsrätten och domkapitlet i Stockholms stift. En sammanställning av remissyttrandena finns i *bilaga* till betänkandet.

Utskottet avstyrker bifall till motion 607. Utskottet anser att regeringen med anledning av motionerna 1163 och 1532 bör i lämpligt sammanhang överväga om vissa begränsade ändringar bör göras i namnlagen.

Företrädarna för moderata samlingspartiet har avgett ett särskilt yttrande.

Motionsyrkandena

I motion 1983/84:607 av Tore Nilsson (m) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till ny namnlag snarast möjligt.

I motion 1983/84:1163 av Martin Olsson (c) och Gunilla André (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om lämpligheten av att pröva om smärre ändringar bör göras i namnlagen eller dess tillämpningsföreskrifter med hänsyn till vunna erfarenheter.

I motion 1983/84:1532 av Anita Johansson (s) och Sylvia Pettersson (s) yrkas att riksdagen beslutar om ändring i namnlagen i enlighet med vad som anförts i motionen.

Gällande bestämmelser

Inledning

Den 1 januari 1983 trädde den nya namnlagen (1982:670, omtryckt 1982:1134) i kraft. Den ersatte då 1963 års namnlag. Riksdagens beslut att anta nya namnregler byggde på förslag i regeringens propositioner 1981/82:156 och 1982/83:38 samt lagutskottets betänkanden 1981/82:41 och 1982/83:13. Förslaget till namnlag i proposition 1981/82:156 väckte en livlig debatt, och i motioner med anledning av propositionen yrkades bl. a. att förslaget skulle avslås. Motionsyrkanden om ändring i förslaget på vissa punkter framställdes också. I sitt av riksdagen godkända betänkande LU 1981/82:41 ställde sig utskottet bakom huvudprinciperna i regeringsförslaget. En utgångspunkt var att söka uppnå jämställdhet i namnhänseende mellan kvinnor och män. Vidare skulle reglerna utformas så att alla barn så långt möjligt skall behandlas lika i namnrättsligt hänseende, oavsett om föräldrarna är gifta med varandra eller ej. Emellertid ansåg utskottet att förslaget gav alltför vida möjligheter att byta namn eller t. o. m. helt byta namnidentitet. För att bättre tillgodose intresset av namnstabilitet föreslog utskottet att vissa ytterligare spärarr mot upprepade namnbyten skulle införas. Även i andra avseenden gjordes vissa omarbetningar i regeringsförslaget.

Byte av efternamn

Enligt 1963 års namnlag fick en kvinna vid äktenskapets ingående mannens efternamn, om hon inte före vigseln särskilt anmälde att hon ville behålla sitt namn som ogift. Vile makarna som gemensamt namn ha kvinnans namn fick hon först anmäla till pastorsämbetet att hon ville behålla sitt namn. Därefter kunde mannen ansöka hos patent- och registreringsverket om att få anta namnet. För bifall till en sådan ansökan krävdes synnerliga skäl.

Principen för byte till makes efternamn enligt den nya namnlagen är att makarna efter anmälan hos pastorsämbetet har möjlighet att *en gång* få namngemenskap i äktenskapet och därefter *en gång* få byta tillbaka till sina namn som ogifta. Vill makarna gör ytterligare namnbyten krävs tillstånd av patent- och registreringsverket. Bestämmelserna har utformats så att blivande makar som ingår äktenskap efter lagens ikraftträdande kan välja antingen att ha mannens eller kvinnans efternamn som gemensamt eller att behålla var och en sitt efternamn från tiden närmast före äktenskapet (9 §). Makar som har behållit sina efternamn kan senare under äktenskapet få namngemenskap genom att en av makarna efter anmälan hos pastorsämbetet byter till *den andra makens efternamn* (10 § första stycket). Som gemensamt efternamn får dock inte väljas ett namn som en make har förvärvat i ett tidigare äktenskap (9 § tredje stycket, 10 § tredje stycket). En make som vid äktenskapets ingående eller under äktenskapet har bytt efternamn kan sedan under eller efter äktenskapet genom anmälan till pastorsämbetet byta

tillbaka till sitt namn som ogift (10 § andra stycket). Några ytterligare namnbyten genom anmälan till pastorsämbetet får därefter inte äga rum under äktenskapet. Som tidigare nämnts kan dock make ansöka om byte till den andra makens efternamn hos patent- och registreringsverket. För bifall till en sådan ansökan krävs synnerliga skäl (14 § andra stycket).

Några särskilda övergångsbestämmelser som tog sikte på namnbyte för makar som ingått äktenskap före den nya namnlagens ikraftträdande infördes inte. I de fall där hustrun automatiskt förvärvade mannens efternamn och makarna nu vill ha namngemenskap under hustruns namn som ogift innebär således bestämmelserna att hustrun genom en anmälan till pastorsämbetet kan byta till sitt efternamn som ogift medan mannen måste ansöka hos patent- och registreringsverket om att få förvärva namnet. Tilläggas kan att makarnas barn genom en anmälan till pastorsämbetet kan byta till moderns efternamn som ogift (5 §). Liknande förfaranden kan bli aktuella också i fråga om äktenskap som har ingåtts efter det att namnlagen trädde i kraft. Sålunda kan makar som valt namngemenskap under ena makens namn som ogift finna att de i stället borde ha valt den andra makens namn.

I namnlagen öppnas bl. a. möjligheter att genom anmälan till pastorsämbetet byta det efternamn som förvärvades vid födelsen till ett efternamn som någon av föräldrarna bär eller senast har burit som ogift (5 §). En spärregel gör att ett sådant namn inte utan vidare kan föras över till en make (10 § tredje stycket). Har makarna mannens namn som gemensamt efternamn kan mannen byta sitt namn till t. ex. sin moders namn som ogift. Makarnas barn kan därefter också genom anmälan byta till det namnet. Hustrun, som redan en gång bytt sitt efternamn till mannens namn, får däremot ansöka hos patent- och registreringsverket om att få förvärva mannens nya namn. För att byte skall få ske krävs synnerliga skäl (14 § andra stycket).

Byte till ett nybildat efternamn kan ske efter ansökan hos patent- och registreringsverket. Makar kan gemensamt ansöka om byte till ett nybildat efternamn. Om emellertid makarna har namngemenskap t. ex. under mannens namn som ogift och han ensam ansöker och beviljas byte till ett nybildat efternamn kan hustrun inte genom en anmälan till pastorsämbetet byta till mannens nya namn (10 § tredje stycket). Det krävs att hon själv gör en ny ansökan till patent- och registreringsverket om att få förvärva namnet. Denna situation torde dock i praktiken inte behöva uppkomma eftersom patent- och registreringsverket regelmässigt tar kontakt med sökanden – i det här fallet mannen – och upplyser om att hustrun inte automatiskt och inte heller genom anmälan kan få det nya namnet. Någon ytterligare ansökningsavgift tas inte ut om det då visar sig att hustrun vill förvärva det nya namnet tillsammans med mannen.

Byte av förnamn

Enligt 1963 års namnlag kunde den som förvärvat ett förnamn få detta utbytt eller struket endast efter ansökan hos patent- och registreringsverket. För att ansökningen skulle bifallas krävdes synnerliga skäl.

Bestämmelserna om förnamn har i den nya namnlagen utformats så att tillägg, utbyte eller strykning får ske beträffande *ett* förnamn genom anmälan till pastorsämbetet vid *ett* enda tillfälle. Byte eller strykning av förnamn får äga rum endast om *ett* ursprungligt förnamn behålls (31 §). Den som endast getts ett förnamn kan således inte byta eller stryka det namnet. Däremot kan vederbörande lägga till ett förnamn.

Tillägg, ändring eller strykning av förnamn i andra fall kan ske efter ansökan hos patent- och registreringsverket, om det finns särskilda skäl (33 §).

Genom en anmälan till pastorsämbetet kan också stavningen av ett förnamn ändras, om inte namnets uttal ändras genom detta (32 §). Enligt uttalande i proposition 1981/82:156 (s. 70) jämföras med stavningsändring borttagande eller tillägg av bindestreck mellan förnamn.

Det administrativa förfarandet

Förfarandet i namnären den regleras i 36–49 §§ namnlagen. I bestämmelserna lämnas bl. a. föreskrifter om vilka uppgifter en ansökan hos patent- och registreringsverket skall innehålla. Finner patent- och registreringsverket att ansökan är ofullständig eller att det annars föreligger hinder för att bifalla ansökningen, skall verket förelägga sökanden att yttra sig eller göra rättelse samt erinra att ansökningen annars kan avskrivas (40 §). I vissa fall kan det bli aktuellt att förelägga sökanden på nytt. Vid riksdagsbehandlingen av förslaget till namnlag infördes på utskottets begäran en bestämmelse om att nämnda förelägganden skall delges sökanden. Bakgrunden till ställningstagandet var en motion i vilken pekades på att rättsförluster kan uppkomma om en postförsändelse kommer bort eller försenas så att tidsfristen hinner löpa ut innan föreläggandet tas emot.

Beslut som fattas i namnären den av pastorsämbetet får överklagas till domkapitlet genom besvär (37 §). Domkapitlets beslut får i sin tur genom besvär överklagas till kammarrätten.

Patent- och registreringsverkets beslut kan överklagas till patentbesvär-rätten genom besvär. Patentbesvär-rättens beslut får överklagas till rege-ringsrätten.

Motionsmotiveringar

Motionären i *motion 1983/84:607* (m) anför att den nya namnlagen har väckt stark irritation och mött kraftig kritik. I motionen hänvisas till ett

uttalande av Genealogiska föreningen i december 1983. I uttalandet sägs bl. a. att en persons ensamrätt till sitt släktnamn tillhör det förgångna och att ett giftasnamn från ett första äktenskap genom skilsmässa och nytt äktenskap kan spridas till en vid krets av helt obesläktade personer. Enligt föreningen var 1963 års namnlag en utmärkt lag, väl genomtänkt och grundad på en stark folktradition. Någon opinion för en genomgripande namnreform fanns inte när en utredning i frågan tillsattes mindre än tio år senare. Trots detta har vi enligt föreningen "nu drabbats av en namnlag som i väsentliga stycken sätter tradition och principer på huvudet, till nackdel både för enskilda och tillämpande myndigheter". Föreningen anför att den gamla lagen behövde fräschas upp och justeras på vissa punkter, men detta hade gått att ordna med ändring av vissa otympliga administrativa förfaranden. Motionären anser att det är angeläget att namnlagen så snart som möjligt avskaffas och ersätts av en reviderad upplaga av 1963 års namnlag.

I *motion 1983/84:1163* (c) framhåller motionärerna bl. a. att vid tillämpningen av den nya namnlagen har vissa erfarenheter vunnits och vissa problem visat sig som kanske inte var möjliga att förutse.

Viss kritik har enligt motionen framkommit mot begränsningarna av rätt till namnbyte under äktenskapet. Motionärerna påpekar att exempel har nämnts där makar med gemensamt efternamn haft svårigheter att få byta till ett *nybildat gemensamt efternamn*. Endast den av makarna – mannen – som inte tidigare bytt efternamn på grund av äktenskapet har fått anta det nybildade namnet medan hustrun förvägrats detta namn, anför i motionen.

I motionen pekas också på att begränsningen rörande rätten att byta *förnamn* kan få speciella konsekvenser vid adoption. I många fall har nämligen barnet redan av de biologiska föräldrarna fått flera förnamn, vilket är särskilt vanligt när det gäller adoptivbarn från en annan kulturkrets. Har t. ex. ett barn fått fyra förnamn i sitt hemland, kan adoptivföräldrarna endast byta ut ett av dessa mot ett svenskt förnamn eller eventuellt lägga till ett svenskt förnamn. Barnet kommer således att bära tre eller fyra förnamn från det land som det lämnat och endast ett förnamn som knyter an till adoptivföräldrarna i det nya hemlandet. Kritiken menar att det motsatta förhållandet borde vara det naturliga, anför i motionen. Detta skulle också enligt uppgift från kyrkobokföringshåll erfarenhetsmässigt vara i enlighet med adoptivföräldrarnas önskan. Motionärerna menar att en ändring eventuellt skulle kunna åstadkommas genom ett tillägg till 31 § namnlagen eller genom en ny paragraf med särbestämmelser för adoptivbarn.

Enligt motionärernas mening bör regeringen låta pröva om erfarenheterna av den nya namnlagen motiverar att smärre ändringar genomförs inom ramen för bibehållande av jämställdhet mellan män och kvinnor och barn i olika familjesituationer och med beaktande av vikten av namnstabilitet.

Dessutom kan det, anser motionärerna, finnas anledning att pröva om erfarenheterna av *det administrativa förfarandet* gällande namnändringen ger

anledning till behov av ändringar i syfte att förenkla för sökandena och för myndigheterna.

Motionärerna i *motion 1983/84:1532* (s) anför att makar, som gift sig före den nya namnlagens ikraftträdande och där hustrun automatiskt förvärvat mannens namn, på grund av spärreglernas utformning inte utan komplikationer kan få *namngemenskap under hustruns efternamn som ogift*. I motionen erinras om att hustrun visserligen genom en anmälan till pastorsämbetet kan ta tillbaka sitt namn som ogift, men mannen måste ansöka hos patent- och registreringsverket om att få förvärva namnet. För bifall till en sådan ansökan krävs synnerliga skäl. Enligt motionärerna ter sig reglerna i dessa fall onödigt restriktiva. Det bör därför, anser motionärerna, införas en möjlighet för mannen att genom en anmälan till pastorsämbetet byta till hustruns efternamn som ogift.

Svar på frågor i riksdagen

Den 1 mars 1983 besvarade dåvarande justitieministern Ove Rainer en fråga av Gunilla André (c) om han hade för avsikt att ta initiativ till korrigeringar i namnlagen för att undanröja icke avsedda effekter. I frågan pekades på att vissa spärregler i den nya namnlagen gjorde det nästan omöjligt för kvinnan i ett äktenskap att byta till det efternamn som mannens farmoder hade som ogift. Justitieministern anförde bl. a. att det uppstår vissa märkliga situationer genom de spärregler som infördes av riksdagen. Som exempel nämndes det fall då makar, från att ha haft *namngemenskap under mannens namn*, vill ha *namngemenskap under hustruns efternamn som ogift*. Justitieministern uttalade därefter vidare:

Jag har sagt mig att jag vill se litet mera av tillämpningen och erfarenheterna av den nya namnlagen. Jag är helt öppen för att vi, när ytterligare erfarenheter har kommit fram, skall kunna vara beredda att se över och försöka rätta till de – trots allt smärre – brister som den nya lagen har.

Justitieminister Sten Wickbom svarade den 13 april 1984 på en fråga av Hugo Bergdahl (fp) om justitieministern var beredd att föreslå sådana ändringar i namnlagen att barn som mellannamn får bära förälders mellannamn. I sitt svar erinrade justitieministern om att riksdagen vid behandlingen av regeringsförslaget till namnlag avvisat tanken på att barn som mellannamn skulle kunna bära en förälders mellannamn. Justitieministern tillade att namnlagen dittills varit i kraft bara i drygt ett år. Enligt justitieministerns mening fanns det inte anledning att efter så kort tid överväga ändringar i lagen, om det inte kunde påvisas att lagen i något avseende leder till klart olämpliga resultat. Han ansåg inte att det var fallet med de regler om mellannamn som frågeställaren kritiserat, och han var således inte beredd att då föreslå några ändringar i dessa regler.

Remissyttrandena över motionerna 1983/84:1163 och 1532

Patent- och registreringsverket har allmänt sett den uppfattningen att erfarenheterna av den nya namnlagen vid någon lämplig tidpunkt bör bli föremål för en sammanfattande utvärdering. *Stockholms domkapitel* tillstyrker bifall till motion 1532 och till motion 1163 såvitt den avser förnamn för adoptivbarn.

Riksskatteverket anser att ytterligare erfarenheter av namnlagen behövs innan någon ändring görs i lagen. Sammanfattningsvis avstyrker riksskatteverket bifall till motionerna om ändring i namnlagen. *Patentbesvärsrätten* (PBR), som begränsat sitt yttrande till frågor om byte av efternamn, hänvisar bl. a. till beslut vari PBR ansett att make bör medges rätt att byta till hustruns efternamn som ogift. Med utgångspunkt i att patent- och registreringsverket anpassar sin tillämpning av berörda bestämmelser till de avgöranden av PBR som numera föreligger framstår det enligt PBR:s mening som tveksamt om några ingrepp i den nya namnlagen redan nu kan anses påkallade. Med en förnuftig rättstillämpning torde det enligt PBR inte vara förenat med några större olägenheter att låta den nya namnlagen t. v. förbli orubbad i avbidan på ytterligare erfarenheter av lagstiftningens verkningar.

Det närmare innehållet i remissyttrandena redovisas i *bilaga* till betänkandet.

Utskottet

Namnlagen (1982:670) trädde i kraft den 1 januari 1983 och ersatte då gällande namnlag från år 1963. Till grund för den nya namnlagen ligger en strävan till jämställdhet i namnrättsligt hänseende mellan kvinnor och män och till en lika behandling av barn till föräldrar, som är gifta med varandra, och barn till ogifta föräldrar. Jämfört med 1963 års namnlag kännetecknas 1983 års namnlag vidare av att den ger betydligt större utrymme åt den enskilde själv att bestämma vilket namn han eller hon önskar bära, t. ex. vid ingående av äktenskap eller vid byte av efternamn eller förnamn. I syfte att motverka upprepade namnbyten och därmed tillgodose intresset av namnstabilitet har emellertid i lagen införts vissa spärregler. Med den nya namnlagen har också förfarandena vid namnbyten avsevärt förenklats. I många fall räcker det numera med en enkel anmälan till pastorsämbetet om byte. Systemet med ansökan hos patent- och registreringsverket för prövning av namnbytesfrågan kvarstår dock för fall där det har ansetts motiverat från namnrättslig eller namnstabiliserande synpunkt.

Enligt 1963 års namnlag fick kvinnan vid äktenskapets ingående mannens *efternamn*, om hon inte före vigseln särskilt anmälde att hon ville behålla sitt namn som ogift. Bestämmelserna i den nya namnlagen innebär att de som ingår äktenskap kan i princip välja antingen att ha mannens eller kvinnans efternamn som gemensamt eller att behålla var och en sitt efternamn. De

makar som har behållit sina namn som ogifta kan genom en anmälan till pastorsämbetet senare under äktenskapet få namngemenskap under endera makens namn som ogift. En make som bytt till den andra makens namn kan genom en anmälan byta tillbaka till sitt namn som ogift. Principen enligt namnlagen är således att makarna *en gång* skall kunna få namngemenskap under äktenskapet och därefter *en gång* få byta tillbaka till sina namn som ogifta. Vill makarna göra ytterligare namnbyten krävs tillstånd av patent- och registreringsverket. För bifall till en sådan ansökan krävs synnerliga skäl.

För makar som har ingått äktenskap före namnlagens ikraftträdande och där makarna har namngemenskap under mannens namn som ogift innebär bestämmelserna att makarna, eftersom de *en gång* fått namngemenskap, inte genom en anmälan till pastorsämbetet kan få namngemenskap under hustruns namn som ogift. Hustrun kan visserligen genom en anmälan byta till sitt namn som ogift, men mannen måste ansöka om bytet hos patent- och registreringsverket och visa synnerliga skäl. Patentbesvärsträtten har i några fall funnit synnerliga skäl föreligga när namngemenskap tidigare förelegat under lång tid och utredningen visat att familjen fäster stor vikt vid fortsatt namngemenskap samt det begärda namnbytet inte kunnat antas innebära nämnvärd olägenhet för andra bärare av det sökta namnet.

Principerna för byte av *förnamn* genom anmälan till pastorsämbetet enligt den nya namnlagen har utformats så att tillägg, utbyte eller strykning får ske beträffande *ett* förnamn genom anmälan till pastorsämbetet vid *ett* enda tillfälle. Ett ursprungligt förnamn måste alltid behållas. Tillägg, ändring eller strykning i andra fall av förnamn får ske efter ansökan hos patent- och registreringsverket, om det finns särskilda skäl.

I motion 1983/84:607 (m) yrkas att riksdagen skall besluta att hos regeringen begära förslag till ny namnlag snarast möjligt. Motionären anser att 1983 års namnlag bör upphävas och ersättas av en reviderad upplaga av 1963 års namnlag.

I motionerna 1983/84:1163 (c) och 1532 (s) ges exempel på fall där namnlagen enligt motionärerna har fått en mindre lämplig utformning. Motionärerna i motion 1163 tar upp frågor om dels tillägg av ytterligare förnamn genom anmälan för adoptivbarn från främmande länder, dels svårigheter vid byte till nybildat efternamn och dels det administrativa förfarandet vid namnändringen. Motionärerna yrkar att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om lämpligheten av att pröva om smärre ändringar bör göras i namnlagen eller dess tillämpningsföreskrifter med hänsyn till vunna erfarenheter. I motion 1532 yrkas att riksdagen beslutar om sådan ändring i namnlagen att makar, som har ingått äktenskap före namnlagens ikraftträdande och där hustrun automatiskt fått mannens namn, genom en anmälan till pastorsämbetet skall kunna få namngemenskap under hustruns namn som ogift.

Utskottet erinrar om att namnlagen tillkom efter en omfattande debatt om och ingående prövning av vilka principer som skulle ligga till grund för en ny

namnlag. Lagen fick sin slutliga utformning under beredningen i utskottet (LU 1981/82:41) och den utgör enligt utskottets mening en lämplig avvägning mellan det allmännas intresse av namnstabilitet och den enskildes önskemål att få fritt välja sitt namn. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det inte bör komma i fråga att överväga en återgång till de principer som låg till grund för 1963 års namnlag. Utskottet avstyrker därför bifall till motion 607.

När det gäller övriga motionsyrkanden vill utskottet framhålla att namnlagens varit i kraft i endast knappt två år. Några mer omfattande erfarenheter av lagens tillämpning har ännu inte erhållits. Med hänsyn till vad som anförs i remissyttrandena, kan enligt utskottets mening emellertid konstateras att det i vissa fall torde vara möjligt att ytterligare förenkla namnförfarandet utan att grundprinciperna bakom lagen rubbas. Utskottet vill därför förorda att regeringen i lämpligt sammanhang överväger om vissa begränsade ändringar bör göras i namnlagens. Därvid bör särskilt prövas om det är lämpligt att lagstiftningsvägen underlätta för makar som har ingått äktenskap före den nya namnlagens ikraftträdande att få namngemenskap under hustruns namn som ogift samt om det föreligger ett behov att på ett enklare sätt än f. n. tillföra adoptivbarn flera förnamn. Också andra frågor kan bli aktuella. Med anledning av vad som anförs i motion 1163 om svårigheter för makar att byta till nybildat gemensamt efternamn (s. 3 och 5), vill utskottet emellertid framhålla att patent- och registreringsverket regelmässigt tillämpar en sådan rutin att några olägenheter inte torde uppkomma.

Vad utskottet anfört med anledning av motionerna 1163 och 1532 om en begränsad översyn av namnlagens bör ges regeringen till känna.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motion 1983/84:607,
2. att riksdagen med anledning av motionerna 1983/84:1163 och 1532 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om en begränsad översyn av namnlagens.

Stockholm den 25 oktober 1984

På lagutskottets vägnar

PER-OLOF STRINDBERG

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Stig Olsson (s), Martin Olsson (c), Mona Saint Cyr (m), Arne Andersson i Gamleby (s)*, Ingemar Konradsson (s), Marianne Karlsson (c), Owe Andréasson (s)*, Sigvard Persson (c), Per Israelsson (vpk), Bengt Silfverstrand (s)*, Berit Löfstedt (s) och Sten Andersson i Malmö (m)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Särskilt yttrande

Per-Olof Strindberg, Mona Saint Cyr och Sten Andersson i Malmö (alla m) anför:

Vid riksdagsbehandlingen år 1982 av regeringens förslag till namnlag yrkade vi från moderata samlingspartiets sida att förslaget skulle avslås och att riksdagen hos regeringen skulle begära ett nytt förslag till namnlag. Vi kunde nämligen inte ställa oss bakom de långtgående förändringar i namnbestämmelserna som ett genomförande av förslaget innebar. Enligt vår mening borde de huvudprinciper för namngemenskap inom familjen som gällde enligt 1963 års namnlag alltjämt bibehållas.

Vi står fortfarande fast vid den principiella ståndpunkt som vi intog år 1982. Vi har därför stor förståelse för de synpunkter och det yrkande som förs fram i motion 607. Mot bakgrund av riksdagens ställningstagande anser vi emellertid att det inte nu är realistiskt att yrka upphävande av lagen. Vi har därför avstått från att reservera oss.

Sammanställning av remissyttranden över motionerna 1983/84:1163 och 1532**Inledning***Riksskatteverket (RSV):*

RSV har lämnat pastorsämbetena anvisningar angående det formella förfarandet vid behandlingen av namnären den samt även i omfattande utsträckning lämnat allmänna råd angående tolkningen och tillämpningen av lagen. RSV följer domstolarnas praxis i fråga om anmälningsären den och kan på så sätt lämna pastorsämbetena fortlöpande information om överrätternas tillämpning av lagen. I övrigt har RSV inte utfärdat några "tillämpningsföreskrifter".

Patent- och registreringsverket påpekar att verket innan namnlagen trätt i kraft i skrivelse till regeringen velat fästa regeringens uppmärksamhet på två bestämmelser som tillkommit vid riksdagsbehandlingen av förslaget till ny namnlag. Den ena bestämmelsen var spärregeln i 10 § tredje stycket namnlagen som enligt skrivelsen i praktiken i de flesta fall skulle göra det omöjligt för makar med namngemenskap under den ena makens efternamn att få namngemenskap under den andra makens namn som ogift. Den andra bestämmelsen var regeln om delgivning i 40 § tredje stycket namnlagen vilken angavs komma att medföra merarbete, nya kostnader och onödig byråkrati.

Byte av efternamn*Patent- och registreringsverket:*

När det först gäller frågan, som berörs i båda motionerna, om makars rätt till namngemenskap är patentverkets mening den att lagen här fått en olycklig avfattning. Saken gäller svårigheterna att på namnrättens område upprätthålla gränsdragningen mellan skäl, särskilda skäl samt synnerliga skäl. Den nuvarande avfattningen av 10 § namnlagen medför således att om en av makarna byter efternamn den andra maken i många fall måste visa synnerliga skäl för att få byta till samma namn. Detta beror på att 11 § namnlagen medger möjlighet till namnbyten efter ansökan vid patentverket i vissa fall när möjligheten att byta namn genom anmälan till pastorsämbetet är uttömd eller inte funnits. De hinder som anges i 12 och 13 §§ mot medgivande av vissa typer av namn – bl. a. befintliga namn – gör, att då ena maken byter namn under äktenskapet genom anmälan till pastorsämbetet, ansökan för andra maken måste prövas enligt 14 § andra stycket, som kräver att synnerliga skäl föreligger för att en ansökan skall kunna bifallas.

Synnerliga skäl har redan i den praxis, som utvecklats under äldre lagstiftning, kommit att i regel innebära att alla som bär eller burit (har s. k. latent rätt till) efternamnet skall ge sitt medgivande. På så vis har det immaterialrättsliga namnskyddet i regel ansetts kunna genombrytas då lagen kräver synnerliga skäl. Denna praxis har accepterats i samband med arbetet på den nya nu gällande lagen. På grund av den nya lagens spärregler mot upprepade namnbyten för makar har resultatet blivit otillfredsställande.

Den möjlighet som makar nu har vid äktenskaps ingående att fritt bestämma vilket efternamn de vill bära står knappast i god överensstämmelse med begränsningarna för makar att under bestående äktenskap byta efternamn och erhålla namngemenskap. Här bör emellertid observeras att lagstiftaren möjligen gör åtskillnad mellan behovet av makars namngemenskap för att etablera ett nytt äktenskap och ett behov av sådan namngemenskap när äktenskapet redan är väl etablerat.

Enligt 9 § första och tredje styckena samt folkbokföringsmyndigheternas anvisningar och praxis har det inte varit möjligt att i nytt äktenskap föra in ett giftasnamn från föregående äktenskap. Har emellertid detta namn meddelats efter beslut i ansökningsärendet av patentverkets namnsektion eller högre instans kan namnet bli gemensamt efternamn för makar i nästkommande äktenskap. Detta är en väsentlig skillnad mellan resultatet av en namnändring efter anmälan eller ansökan. I avsaknad av prejudicerande avgöranden vill patentverket inte göra något mera bestämt uttalande om åtskillnaden är rättsligt helt välgrundad.

Till belysning av hur särreglerna tillämpas får följande anföras. I de fall där makarna i bestående äktenskap bär det efternamn som mannen bär vid äktenskapets ingående och makarna önskar anta mannens mors namn som ogift kan mannen erhålla detta namn efter anmälan på pastorsämbetet. Hustrun måste emellertid inge ansökan och erlægga ansökningsavgiften 450 kronor till patentverket, som enligt 14 § andra stycket har att pröva om synnerliga skäl föreligger. Om makarnas utgångsläge är detsamma men de i stället vill anta hustruns namn som ogift byter hustrun hos pastorsämbetet men måste mannen hänvända sig till patentverket och anföra synnerliga skäl. Har makarna antagit hustruns namn som ogift som sitt gemensamma efternamn vid äktenskapets ingående spegelvänds förhållandena för namnbyten.

Patentverkets praxis behandlas på ett upplysande och klarläggande sätt i lagkommentaren *Namnlagen av hovrättsrådet Brit-Marie Ericsson s. 149 ff.* Författaren berör också vad som vid namnlagens antagande sades i riksdagen om möjligheterna att överblicka konsekvenserna av de nya reglerna (s. 153 n).

Den restriktiva praxis som patentverket tillämpat när det gäller 14 § andra stycket har väckt irritation hos dem som under bestående äktenskap försökt uppnå namngemenskap med nya namnlagens bestämmelser och i flera fall har hänvisats till den möjlighet makarna har i denna situation att genom skilsmässa och nytt äktenskap uppnå den nya namngemenskapen.

I några fall har besvär förts till patentbesvärsrätten som intagit en liberalare ståndpunkt och medgivit namnbyten. Något avgörande från regeringsrätten föreligger ännu inte.

De slutsatser som patentbesvärsrätten kommit till synes föra med sig att *makar under bestående äktenskap i det helt överväldigande antalet fall utan andra skäl än sin allvarliga önskan att uppnå namngemenskap skall kunna åstadkomma den.* Att utmönstra de fall där strängare kriterier bör uppställas lär stöta på betydande tillämpningssvårigheter.

Oklarheten om den utveckling av praxis som bedömes rimlig ur samhälls- eller synpunkt synes enligt patentverkets mening motivera en översyn av de regler som är i fråga. En sådan översyn är angelägen eftersom tolkningssvårigheter föreligger om lagstiftaren avser att göra en skillnad i fråga om namnbyte och namngemenskap vid äktenskaps ingående från de fall som aktualiseras under bestående äktenskap.

Patentverket anser att det inte finns någon erinran mot lösningen som föreslås i motion 1532. Emellertid bör lösningen komma i det större sammanhang som patentverket föreslår.

Vad beträffar hemställan i motion 1163 angående smärre ändringar i namnlagen får först anföras att motionen synes grundad på vissa missuppfattningar. Makar äger alltid gemensamt ansöka om nybildat namn. Det ovan berörda problemet infinner sig således endast om namnet som makarna vill anta är ett befintligt namn, som bärs eller burits av andra.

Stockholms domkapitel:

Vad beträffar motionen 1983/84:1532 av Anita Johansson och Sylvia Pettersson har domkapitlet även erfarenhet från vissa avgöranden att den nya namnlagen tett sig onödigt restriktiv i ärenden där makarnas önskan är namngemenskap. Därför tillstyrks – med instämmande i motionen också i övrigt – att i sådana fall som åsyftas redan nu införs möjlighet för mannen att genom anmälan till pastorsämbetet byta till hustruns efternamn som ogift.

Riksskatteverket:

Den av riksdagen införda begränsningen i makars möjligheter att byta namn under äktenskapet medför att om en av makarna byter namn kan den andre inte alltid förvärva samma namn genom anmälan till pastorsämbetet.

Som exempel på detta nämns i motion 1163 fall där makar med gemensamt efternamn haft svårigheter att få byta till nybildat efternamn. Endast den av makarna – mannen – som inte tidigare bytt namn på grund av äktenskapet uppges ha fått anta det nybildade namnet medan hustrun förvägrats detta namn.

Detta exempel är enligt RSVs mening svårt att förstå. Om makar vill anta ett nybildat namn, dvs. ett namn som inte tidigare är i bruk, finns inga namnbärare att ta hänsyn till. Makarna bör därför ha lika rätt att anta det nybildade namnet genom ansökan hos patent- och registreringsverket.

Det har däremot förekommit att en man ansökt om ett nybildat namn för sig ensam. Hustrun har då inte kunnat anta samma namn genom anmälan hos pastorsämbetet om hon tidigare bytt till mannens namn. Hustrun har då fått ansöka hos patentverket och betala ytterligare en ansökningsavgift. Detta skulle dock kunna förhindras genom att patentverkets namnsektion redan innan mannens ansökan behandlas underrättade sökanden om konsekvenserna för hustruns del och beredde henne tillfälle att med makens samtycke ansöka om namnet tillsammans med maken. När makar ansöker om namn gemensamt utgår inte dubbel ansökningsavgift.

Makar som gift sig före den nya namnlagens ikraftträdande och där hustrun förvärvat mannens namn kan inte få namngemenskap under hustruns efternamn som ogift genom en enkel anmälan. Hustrun kan ta tillbaka sitt namn som ogift genom anmälan till pastorsämbetet men mannen måste ansöka hos patentverket om att få förvärva samma namn. För bifall till en sådan ansökan krävs synnerliga skäl. Detta krav ter sig – enligt uttalande i motion 1532 – onödigt restriktivt. Enligt motionärerna bör det därför införas en möjlighet för mannen att genom en anmälan till pastorsämbetet byta till hustruns efternamn som ogift.

Det förekommer dock även andra situationer där det kan synas onödigt hårt att kräva synnerliga skäl för makes namnbyte. Om t. ex. den make som

inte bytt till den andres efternamn – som regel mannen – under äktenskapet byter till sin mors namn som ogift genom anmälan till pastorsämbetet måste hustrun ansöka hos patentverket om hon vill ha samma namn. Även i detta fall krävs synnerliga skäl och det även om makarna tidigare under lång tid haft namngemenskap.

Dessa problem bör dock – enligt RSVs mening – kunna lösas med en förnuftig tillämpning av vad som i lagen kallas "synnerliga skäl". Patentverket har tidigare i ärenden av här nämnt slag krävt medgivande från alla personer över 18 år som "bär eller burit namnet". Detta krav är i de flesta fall helt omöjligt att uppfylla. Patentbesvärsrätten har dock i ett flertal ärenden haft en annan bedömning och tagit hänsyn till de skäl som åberopats i det enskilda fallet och visat ärendena åter till patentverket för fortsatt behandling.

RSV anser för sin del att ytterligare erfarenheter av namnlagen behövs innan man gör några ändringar i de avseenden som här nämnts. Smärre ändringar i lagen kan medföra nya problem som kanske inte nu är möjliga att förutse.

Patentbesvärsrätten (PBR):

Beträffande först möjligheten för makar som ingått äktenskap före den nya namnlagens ikraftträdande och som bär mannens efternamn att få namngemenskap under hustruns namn som ogift (motionen 1983/84:1532) kan hustrun genom anmälan till pastorsämbetet jämlikt 10 § 2 st. namnlagen byta till sitt namn som ogift. Mannen måste på grund av spärregeln i 10 § 3 st. emellertid ansöka hos patentverket om tillstånd till sådant byte. För bifall till en sådan ansökan krävs enligt 14 § 2 st. namnlagen att synnerliga skäl föreligger. Patentverket har tolkat sistnämnda bestämmelse mycket restriktivt och fordrat medgivande från samtliga bärare av namnet (ej endast av släktingar) samt av alla som har en latent rätt till namnet, dvs. från sådana personer som en gång burit namnet och har möjlighet att återta det genom anmälan till pastorsämbetet. Denna praxis innebär att det i praktiken är nästan omöjligt för mannen att byta till hustruns namn som ogift, om det inte är fråga om ett för hustrun eller för henne och hennes familj godkänt nybildat namn eller eljest ett mycket särpräglat namn med få bärare och samtliga lämnar medgivande till namnbytet.

PBR har ansett att patentverkets tillämpning av namnlagen i nämnda hänseende varit i vissa fall alltför stelbent och har för egen del funnit en något mer nyanserad tillämpning påkallad. Därvid har PBR fäst avseende vid bl. a. sådana omständigheter som att namngemenskap tidigare förelegat under lång tid, att utredningen visar att familjen fäster stor vikt vid fortsatt namngemenskap samt att det begärda namnbytet inte kan antagas innebära nämnvärd olägenhet för andra bärare av det sökta namnet. PBR har ansett en sådan rättstillämpning stå i samklang med uttalanden under förarbetena till den nya namnlagen av såväl departementschefen som lagutskottet rörande det värdefulla för samhörigheten inom en familj i att namngemenskap upprätthålls (jfr. bl. a. prop. 1981/82:156 s. 19 samt LU 1981/82:41 s. 10 och s. 15).

Det kan tilläggas att PBR vid bedömandet av huruvida olägenhet kan antagas uppkomma för andra bärare av det sökta namnet utgått från att så i allmänhet inte är fallet i fråga om vanligt och relativt vanligt förekommande efternamn med ett ej obetydligt antal bärare. Tanken har därvid varit att en

”påspädning” av ytterligare en eller annan person som bärare av ett sådant namn måste antagas vara tämligen betydelselöst.

Vad nu anförts om möjligheterna för makar att få namngemenskap under hustruns namn som ogift kommer naturligtvis framöver att få tillämpning även i fråga om äktenskap ingångna efter den nya namnlagens ikraftträdande.

Beträffande härefter möjligheten för makar som bär mannens namn att gemensamt antaga mannens mors namn som ogift (motionen 1983/84:1163) kan mannen genom anmälan till pastorsämbetet jämlikt 5 § 2 st. namnlagen byta till sin mors namn som ogift. Hustrun måste däremot på grund av spärregeln i 10 § 3 st. göra ansökan om tillstånd till bytet hos patentverket. För bifall till ansökningen fordras enligt 14 § 2 st. att synnerliga skäl föreligger. Patentverket har vid tillämpningen av denna bestämmelse krävt medgivande till bytet från samtliga personer som bär eller har latent rätt till namnet.

Enligt den tidigare gällande namnlagen (1963:521) kunde barn i äktenskap som fyllt aderton år, om särskilda skäl förelåg, efter ansökan hos namnmyndigheten erhålla moderns namn som ogift. Som särskilt skäl ansågs bl. a. att moderns namn var mer särskiljande än det burna namnet. Enligt uttalande av lagrådet, i vilket departementschefen instämde (prop. 1963:37 s. 191 och s. 200), borde den omständigheten, att en man var gift, inte rimligtvis minska hans möjligheter att förvärva moderns namn som ogift. Eftersom makar endast gemensamt kunde förvärva nytt efternamn, förutsattes att – då makars ansökan avsåg förvärv av mannens mors namn som ogift – tillräcklig anledning fanns att med stöd av 12 § i den äldre namnlagen anse synnerliga skäl föreligga för att godkänna namnbytet för hustruns del.

PBR har ej funnit anledning till antagande att kraven på synnerliga skäl enligt 14 § 2 st. i den nya namnlagen bör vara strängare än motsvarande krav enligt den äldre namnlagen. Den åtstramning av möjligheterna till namnbyte som skedde under riksdagsbehandlingen av prop. 1981/82:156 med förslag till ny namnlag torde enligt PBR:s bedömning ha avsett främst namnändring genom en enkel anmälan till pastorsämbetet. Någon allmän skärpning av kraven på synnerliga skäl torde däremot ej ha åsyftats. Det kan tilläggas att PBR vid sin bedömning av ansökningar om byte till mannens mors namn som ogift även anser sig böra vaka över att det begärda namnbytet inte kan antagas komma att innebära nämnvärd olägenhet för andra bärare av det sökta namnet (jfr. ovan). Jämväl i det nu aktuella hänseendet innebär PBR:s rättstillämpning en viss uppmjukning i förhållande till patentverkets stelarpraxis.

Vad avser det fall att makar, som gemensamt bär mannens namn, önskar förvärva ett nybildat efternamn, kan detta åstadkommas genom en för makarna gemensam ansökan hos patentverket. Om mannen ensam byter till ett nybildat namn genom ansökan hos patentverket är att märka att hustrun inte äger erhålla samma namn endast genom anmälan till pastorsämbetet. Om hustrun önskar byta till det av mannen förvärvade namnet, krävs att hon själv gör ny ansökan hos patentverket. Denna situation torde emellertid i praktiken inte vålla några större olägenheter, eftersom patentverket rutinemässigt redan vid prövningen av mannens ansökan torde upplysa om att hustrun inte automatiskt erhåller ett av endast mannen förvärvat namn och heller inte kan erhålla detsamma genom anmälan till pastorsämbetet. Härigenom förhindras att mannen av misstag ensam erhåller ett nybildat namn med åtföljande ny administrativ omgång för hustrun för förvärv av samma namn.

Sammanfattningsvis kan konstateras att i de frågor som behandlats av PBR vissa problem uppkommit i inledningsskedet vid tillämpningen främst av de s. k. spärreglerna i 10 § 3 st. namnlagen och det därmed sammanhängande spörsmålet rörande tolkningen av rekvisitet synnerliga skäl i 14 § 2 st. samma lag. Med utgångspunkt från att patentverket anpassar sin tillämpning av berörda bestämmelser till de avgöranden av PBR som numera föreligger – något avgörande av regeringsrätten föreligger ännu ej på detta område – och som torde innebära en rimlig balans mellan, å ena sidan, berättigade intressen av att genom byte kunna uppnå namngemenskap samt, å andra sidan, det angelägna i att förhindra onödiga namnbyten som skulle kunna leda till en oacceptabel uppluckring av namnstabiliteten och andra missförhållanden, framstår det enligt PBR:s mening som tveksamt om några ingrepp i den nya namnlagen redan nu kan anses påkallade. Alltför täta lagstiftningsåtgärder på ett för medborgarna så centralt område som namnrättens kan uppenbarligen också i sig medföra ogynnsamma verkningar i olika hänseenden. Med en förnuftig rättstillämpning torde det enligt PBR:s uppfattning inte vara förenat med några större olägenheter att låta den nya namnlagen tillsvidare förbli orubbad i avbidan på ytterligare erfarenheter av lagstiftningsverkningar.

Byte av förnamn

Patent- och registreringsverket:

Motion 1163 tar också upp frågan om adoptivbarnens förnamnsbyten. Här bör först det förtydligandet göras att dessa barn i likhet med övriga barn kan byta förnamn också på namnsektionen i patentverket. De utländska namnen kan således bytas mot svenska namn. Dock utgår då avgiften på f. n. 250 kronor. I patentverkets praxis reses inte hinder mot sådana namnbyten som aktualiseras vid adoptioner av utländska barn.

Ett annat problem som vållat sökande av förnamnsändring bekymmer är den oklarhet som uppstått kring ett bindestrecks betydelse i ett namn. 31–32 §§ namnlagen avgränsar möjligheten att vid pastorsämbetet byta förnamn. Reglerna har medfört att bindestreck i förnamn får betydelse för om den som vill ändra förnamn kan göra detta gratis vid pastorsämbetet eller om avgiftspliktig ansökan hos verket krävs. I förarbetena synes tillägg eller borttagande av bindestreck vara att likställa med en stavningsändring som kan föregå de vid pastorsämbetet tillåtna ändringsmöjligheterna. Språkligt är bindestreckets betydelse att två komponenter på ömse sidor om strecket sammanfogas till en enhet. Den juridiska innebörden av ett bindestreck i förnamn har spetsats till genom 32 § om tillåtna stavningsändringar och förarbetena. Olika uppfattningar har förts fram från olika myndigheter – jfr även här kommentaren Namnlagen s. 192–195. Patentverket har för sin del i ett tidigare ärende inhämtat yttrande från verkets i namnfrågor språkvetenskaplige expert professor Thorsten Andersson i Uppsala. Verket instämmer i yttrandet och anser det angeläget att reglerna för förnamnsbyten avfattas så att något våldförande på allmänt vedertagna begrepp inte behöver ifrågakomma, exempelvis genom att uttryckligen fastslå att namn med bindestreck är ett namn.

Ovan nämnda yttrande av professor Thorsten Andersson har följande innehåll:

Med anledning av namnbyråns förfrågan om definition av vad som är ett

eller flera förnamn vill jag från språkvetenskaplig sida anföra följande.

Definitionen av vad som är *ett* förnamn kan nog bli föremål för diskussion. Fullständig enighet råder emellertid om att ett namn som skrivs ihop är att räkna som *ett* namn, oberoende av om det skrivs ihop med eller utan bindestreck. Likaväl som Karlerik är att betrakta som *ett* namn, gäller detta för Karl-Erik. Egennamn förhåller sig alltså i detta avseende på samma sätt som andra ord i språket. Svensk-engelsk i t. ex. uttrycket svensk-engelsk ordbok är *ett* ord, 1900-talet är *ett* ord likaväl som nittonhundratalet.

I föreskrifter rörande hanteringen av förnamn inom folkbokföringen bör således från språklig synpunkt Karl-Erik, Marie-Louise osv. betraktas som *ett* namn.

Stockholms domkapitel:

Som är bekant för lagutskottet har Stockholms domkapitel ifråga om adoptivbarn från annat land självt utifrån ett flertal avgöranden visat på behovet av en lagändring av det slag som önskas i motionen 1983/84:1163 av Martin Olsson och Gunilla André.

Domkapitlet ifrågasätter dock till skillnad från motionärerna om inte det ligger närmast till hands att ändringen görs genom ändring i 30 §. Därigenom synes man också tydligast göra klart att den rättsliga situationen för de hit komna adoptivbarnen i namnhänseende är samma som för andra barn. Samtidigt torde i lagen få anges någon tidpunkt räknat från adoptionen inom vilken ett eller flera förnamn skall anmälas till pastorsämbetet.

Riksskatteverket:

I motion 1163 föreslås också viss ändring av reglerna om byte av förnamn. Förslagen tar närmast sikte på utländska adoptivbarn som redan givits förnamn i det tidigare hemlandet.

Enligt regeringens proposition 1981/82:156 fick ytterligare ett eller flera förnamn tilläggas. Antalet förnamn som kunde tilläggas var i praktiken obegränsat. Vidare fick stavningen av ett förnamn ändras om inte namnets uttal ändrades genom detta.

Detta ändrades i riksdagsbehandlingen på sådant sätt att endast *ett* namn fick läggas till. Den som från början förvärvat flera förnamn fick dock rätt att också låta stryka ett av sina förnamn.

Propositionens förslag om att ett förnamns stavning kunde få ändras om inte uttalet förändrades behölls av riksdagen. Enligt uttalande i propositionen (s. 70) jämställdes tillägg eller borttagande av ett bindestreck med en stavningsändring. I lagutskottets betänkande 1981/82:41 berörs inte frågan om tillägg eller borttagande av bindestreck.

RSV har i sin rådgivning till pastorsämbetena ansett att förnamn av typen Lars Olof eller Anne Marie bör behandlas som två separata förnamn vare sig de är förenade med bindestreck eller ej. En annan tillämpning strider mot riksdagens beslut att begränsa antalet förnamn som får tilläggas. I praktiken skulle då alltid två förnamn kunna tilläggas eftersom ett bindestreck kan placeras mellan vilka förnamn som helst och sedan tas bort. Se även kommentar till namnlagen av Brit-Marie Ericsson (Publica 1983), s. 193–194.

Kammarrätten i Göteborg har i dom den 14 december 1983 ansett att

förnamnen Mai-Brit var två förnamn och därför inte kunde bytas ut mot ett annat.

Enligt RSVs erfarenhet är det sällsynt att utländska adoptivbarn har så många som fyra förnamn. Ett eller två namn är vanligare.

Som framgår av det ovanstående finns det även andra fall där tillägg eller utbyte av mer än ett förnamn kan anses vara behjärtansvärt.

Med hänsyn till att det dock är möjligt att genom ansökan hos patentverket för en rimlig kostnad få tillägga eller ändra mer än ett namn när särskilda skäl finns anser RSV för sin del att man bör avvakta ytterligare erfarenheter av namnlagen innan någon ändring görs i lagen.

Det administrativa förfarandet

Patent- och registreringsverket åberopar sin inledningsvis nämnda skrivelse till regeringen angående bl. a. delgivningsförfarandet. Patentverket fortsätter:

Erfarenheterna visar nu att ingenting vunnits med denna särreglering om delgivningsförfarandet. Kommunikationsprincipen gäller och möjligheten till delgivning av föreläggande fanns redan i förvaltningslagen. Plikten har endast medfört ökade kostnader och större belastning. Det tar nu betydligt längre tid att föra ett ärende till avgörande då svarandefristen inte kan börja förrän då svaranden undertecknat mottagandet av föreläggandet. Det tidigare systemet med nästan undantagsvis vanliga brev försändelser var smidigare och irriterade de sökande mindre. Många av de namnsökande upplever det nya systemet med stort obehag. För personalen har systemet inneburit ett omfattande merarbete, som upplevs som obefogat. Systemet omfattar i sin tillämpning skrivning av delgivningskort, extra diarium, dagboksanteckningar samt bevakning av tidsfrister, akter och svar.